

ZINTEGROWANY PLAN DZIAŁAŃ DLA GMINY SOSNOWIEC

przygotowany w ramach realizacji projektu
“WELDI - Godne i Dobre Warunki dla Nowej
Lokalnej Migracji”, współfinansowanego
ze środków programu UE URBACT IV.

Sosnowiec, 07 listopada 2025

SPIS TREŚCI

02

Rozdział 1

Aktualna sytuacja i potrzeby

- 3 Aktualna sytuacja w Sosnowcu
- 4 ULG
- 6 Analiza SWOT
- 7 Główne wyzwania związane z migracją
- 8 Powiązanie ZPD dla Gminy Sosnowiec z istniejącymi dokumentami strategicznymi
- 13 ZPD dla Gminy Sosnowiec – wizja i cele

14

Rozdział 2

Logika działań i podejście zintegrowane

15

Rozdział 3

Plan działań

- 15 Działania testowe
- 17 Działania zaplanowane
- 17 ZPD dla Gminy Sosnowiec. Ocena integracji

26

Rozdział 4

Ramy wdrażania

Nasze miasto od zawsze było mozaiką narodowościową i kulturową. Już ponad sto lat temu współistnieli tu katolicy, ewangelicy, prawosławni i Żydzi, a różnorodność ta stanowiła siłę napędową dla rozwoju miasta. Dziś, w epoce globalizacji i mobilności, Sosnowiec nadal pozostaje miejscem otwartym na różne kultury, ludzi i ich doświadczenia. Hasło „Sosnowiec łączy” nie jest tylko pustym sloganem – to wyraz naszej gotowości do integracji i współpracy

Arkadiusz Chęciński
Prezydent miasta

Rozdział 1.

Aktualna sytuacja i potrzeby

“WELDI – Godne i Dobre Warunki dla Nowej Lokalnej Migracji” to realizowany w latach 2023-2025 i współfinansowany ze środków **Programu UE URBACT IV** międzynarodowy projekt współpracy europejskich miast:

- Utrecht (Holandia) – lider projektu
- Timisoara (Rumunia)
- Cluj-Napoka (Rumunia)
- Osijek (Chorwacja)
- Lampeduza (Włochy)
- Liège (Belgia)
- Sosnowiec (Polska)
- Fundao (Portugalia)
- Albacete (Hiszpania)
- powiat Seine – Saint – Denis (Francja)

które przez wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk oraz wzajemną inspirację podczas licznych spotkań on-line i wizyt studyjnych podejmują działania mające na celu podniesienie jakości lokalnych rozwiązań adresowanych do migrantów i uchodźców. Partnerzy skupiają się na tym, w jaki sposób **władze lokalne mogą wspierać przyjmowanie i integrację migrantów** tak, aby zapewnić poszanowanie ich praw człowieka i godności. Dotyczy to wszystkich migrantów, bez względu na kraj ich pochodzenia czy inne wyróżniające cechy (np. rasę, religię, płeć). Szczególny nacisk kładziony jest na **nowoprzybyłych migrantów**, gdyż stanowią oni grupę najbardziej zagrożoną skutkami nierównego, dyskryminującego traktowania. To wśród tej grupy migrantów znajduje się najwięcej osób o nieuregulowanym statusie prawnym, nieznających realiów nowego otoczenia i lokalnego języka. Skupiając się na tematyce migracji, partnerzy analizują lokalną sytuację, poznają swoje mocne i słabe strony, rozpoznają zagrożenia i największe wyzwania, tworzą skuteczne rozwiązania przynoszące wymierne korzyści zarówno dla nowoprzybyłych, jak i dla społeczeństwa przyjmującego. Kreują dogodne warunki do zbliżenia migrantów z mieszkańcami, podejmują działania na rzecz zwalczania uprzedzeń antyimigracyjnych, stereotypów, lęków i wrogości.

Ambitny cel, który założyli partnerzy projektu, w tym Gmina Sosnowiec, wydaje się być sprzeczny z tym, co obserwujemy obecnie w większości krajów Europy

i w Stanach Zjednoczonych. Partie antyimigracyjne zyskują wszędzie poparcie; na granicach UE, w tym na wschodniej granicy Polski, dochodzi do aktów przemocy wobec migrantów i niebezpiecznych zachowań ze strony próbujących nielegalnie przekroczyć granicę osób, a wspólna europejska polityka azylowa i migracyjna nie jest wdrażana w zadowalający sposób ze względu na wewnętrzne unijne podziały i sprzeczne interesy. Tymczasem liczba osób przybywających do Europy zwiększa się, a rosnąca niestabilność polityczna i nierówności ekonomiczne oraz coraz boleśniej odczuwane skutki zmian klimatu z pewnością przyczynią się do jeszcze silniejszych ruchów migracyjnych w kierunku Europy, a tym samym Polski.

Zbudowanie potencjału do dobrze zorganizowanego i godnego przyjmowania migrantów i uchodźców, do ich szybkiej i skutecznej integracji ze społecznością lokalną, **powinno stać się priorytetem** w działaniach miast. Przyjmowanie postawy wypierającej istnienie problemu i ignorowanie potrzeb nowoprzybyłych osób, przynosi wyłącznie negatywne konsekwencje dla samorządów. Potęguje napięcia społeczne, tworzy klimat do rozwoju rasizmu i ksenofobii, utrudnia rozwój miast niemal w każdym aspekcie. Sosnowiec również musi zmierzyć się z tym wyzwaniem i podjąć skuteczne, **systemowe działania**, które pozwolą mieszkającym w naszym mieście migrantom na integrację z lokalnym społeczeństwem i stworzenie mocnych fundamentów do rozwoju miasta. Wielokulturowość nie jest nowym zjawiskiem w Sosnowcu. To dzięki niej miasto zyskało siłę w przeszłości; to różnorodność etniczna, kulturowa i religijna zbudowała jego wyjątkowość. Czerpiąc z tych tradycji i wykorzystując obecną sytuację należy

opracować i wdrożyć takie lokalne rozwiązania, dzięki którym migracja nie będzie ciężarem i zagrożeniem dla miasta, a szansą na zatrzymanie negatywnych trendów, które skutkować mogą degradacją ekonomiczną i społeczną Sosnowca. Potrzebę zmiany struktury społeczeństwa lokalnego widać szczególnie w kwestii zatrudnienia. Pomimo wejścia na sosnowiecki rynek pracy osiedlających się w mieście uchodźców z Ukrainy oraz imigrantów ekonomicznych z Azji i Afryki, poziom bezrobocia utrzymuje się na stałym niskim poziomie, a średnie wynagrodzenie ma tendencję wzrostową, co świadczy o dużym zapotrzebowaniu lokalnych pracodawców na nowych pracowników. Biorąc pod uwagę przewidywania dotyczące starzenia się społeczeństwa Sosnowca i jego postępującą depopulację, przy jednoczesnym stałym wzroście gospodarczym kraju i regionu, można założyć, iż niedobór siły roboczej będzie coraz bardziej znaczącym czynnikiem mogącym zahamować rozwój miasta i pogorszyć jakość życia jego mieszkańców.

Aktualna sytuacja w Sosnowcu

Przystąpienie Sosnowca do udziału w projekcie “WELDI” stworzyło szansę przeprowadzenia **dokładnej analizy lokalnych potrzeb, wyzwań i podejmowanych działań w mieście w kwestii migracji**. Do czasu wybuchu konfliktu zbrojnego w Ukrainie w 2022 roku, problem ten nie był tematem, na którym koncentrowała się uwaga decydentów i mieszkańców. Jednak nagły napływ olbrzymiej rzeszy uchodźców z Ukrainy z dnia na dzień zmienił lokalną i krajową sytuację. Tysiące osób przybywających do miasta spowodowały konieczność podjęcia natychmiastowych działań zaradczych, w tym nawiązania sieci współpracy lokalnych partnerów, stworzenia synergii między interesariuszami, którzy wcześniej ze sobą nie współpracowali, pełnej mobilizacji zasobów ludzkich, materialnych, finansowych i organizacyjnych. Miasto z sukcesem poradziło sobie z kryzysową sytuacją, problemem jednak stała się kwestia jak wykorzystać zdobyte doświadczenie, umiejętności i zbudowane partnerstwa w celu **stworzenia długotrwałych, strategicznych rozwiązań** zwiększających zdolności Gminy do równie skutecznych działań w przypadku kolejnych podobnych wydarzeń oraz do wypracowania efektywnych rozwiązań umożliwiających nowym i starym mieszkańcom Sosnowca pokojowe współistnienie w zmienionej miejskiej rzeczywistości. Poza znaczącą, kilkutysięczną grupą uchodźców z Ukrainy (głównie kobiet z dziećmi), coraz większą populację obcokrajowców w Sosnowcu tworzą imigranci ekono-

miczni, pochodzący głównie z Azji i Ameryki Łacińskiej, w mniejszym stopniu z Afryki, pracownicy znajdujący zatrudnienie w tutejszych przedsiębiorstwach. Potrzebne jest zatem zmodyfikowanie działań lokalnych, tak aby wszystkim tym osobom zagwarantować odpowiedni dostęp do uniwersalnych praw człowieka, zapewnić godne warunki życia i pracy, dostęp do rynku pracy, ochronę zdrowia, prawo do edukacji i mieszkania, jednocześnie rozwijając codzienne relacje między nimi a mieszkańcami Sosnowca unikając w ten sposób tworzenia napięć społecznych. Należy zmienić postrzeganie sytuacji, w której mieszkający w Sosnowcu migranci są zjawiskiem kryzysowym i chwilowym, a uznać to za nową normę. Tylko wtedy miasto będzie mogło się rozwijać w sposób zrównoważony, w pełni wykorzystywać swój potencjał i unikać zagrożeń wynikających m.in. z szybkiej depopulacji, zmniejszającego się zasobu rodzimych pracowników czy malejącego popytu na usługi. Sosnowiec, znany niegdyś jako miasto wielu kultur, a dziś jako miasto, które łączy, realizując skuteczną lokalną politykę migracyjną ma szansę na pokazanie realnego, praktycznego wymiaru tych haseł.

ULG

(Lokalna Grupa Urbactowa w Sosnowcu).

Zgodnie z zasadami realizacji projektów współfinansowanych z Programu UE URBACT IV, po przystąpieniu Gminy Sosnowiec do projektu "WELDI", w naszym mieście powstała Lokalna Grupa Urbactowa (ang. Urban Local group – ULG), czyli lokalna sieć interesariuszy, którzy wspólnie pracują nad analizą problemów miejskich oraz stworzeniem i wdrażaniem rozwiązań dostosowanych do specyficznych wyzwań pojawiających się w ich społeczności.

Pierwsze spotkanie grupy w połowie 2023 roku przebiegło w atmosferze sceptycyzmu wobec projektu i jego założeń. Zaproszeni interesariusze nie mieli długiej historii współpracy, a ich dotychczasowa relacja była fragmentaryczna i incydentalna. Dotychczas działali w trybie kryzysowym, reagując na wyzwania powstałe po wybuchu wojny w Ukrainie w sposób doraźny.

Z czasem skład osobowy uległ zmianie. Na współpracę nie zdecydowali się interesariusze, którzy nie byli zainteresowani poszukiwaniem wspólnych rozwiązań. Coraz większą aktywność zaczęli natomiast wykazywać przedstawiciele sektora edukacji i kultury. Pojawiła się większa gotowość do dialogu, chęć wymiany doświadczeń i projektowania lokalnych działań.

Obecnie grupa choć mniej liczna niż na początku, spotyka się regularnie, funkcjonuje efektywnie i z dużym zaangażowaniem. Współpraca między jej członkami opiera się na wzajemnym zaufaniu, komplementarności kompetencji oraz wspólnym zrozumieniu celów projektu. Wytworzyła się synergia, która sprzyja kontynuacji wspólnych działań również po formalnym zakończeniu projektu.

ULG W SOSNOWCU. STRUKTURA.

Joanna Grabarczyk
KOORDYNATORKA ULG
W SOSNOWCU

Edyta Wykurz
KOORDYNATORKA PROJEKTU
WELDI W SOSNOWCU

WYDZIAŁ UM

- Wydział Kultury i Promocji Miasta
- Wydział Polityki Społecznej
- Wydział Edukacji
- Wydział Zdrowia
- Wydział Spraw Obywatelskich

SEKTOR SPOŁECZNY

- Stowarzyszenie Moc Wsparcia
- Fundacja Adra

PARTNERZY INSTYTUCJONALNI

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Komenda Miejska Policji
- Straż Graniczna
- Powiatowy Urząd Pracy

JEDNOSTKI KULTURY I OŚWIATY

- SP nr 22
- SP nr 10
- Wyższa Szkoła Humanitas
- Pałac Schoena Muzeum w Sosnowcu
- Zamek Sielecki
- Zagłębiowska Mediateka

EKSPERCI

- **profesor Zbigniew Widera**
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
- **dr Wiktor Widera**
Uniwersytet Śląski w Katowicach

GŁÓWNE CELE DZIAŁANIA SOSNOWIECKIEJ ULG:

01

DIAGNOZA LOKALNYCH PROBLEMÓW

- zebranie danych o potrzebach migrantów,
- identyfikacja barier integracyjnych (język, edukacja, praca, mieszkanie, dostęp do usług),
- mapowanie dostępnych działań i istniejących luk w ofercie wsparcia.

02

WYMIANA DOŚWIADCZEŃ I WIEDZY MIĘDZY INTERESARIUSZAMI; STWORZENIE EFEKTYWNEJ SIECI WSPÓŁPRACY I EFEKTU SYNERGII

- tworzenie trwałych kanałów współpracy,
- połączenie działań Urzędu Miasta, lokalnych i regionalnych interesariuszy w skuteczny system,
- włączenie migrantów do procesu decyzyjnego i planowania działań.

03

OPRACOWANIE LOKALNEGO PLANU DZIAŁANIA (ANG. INTEGRATED ACTION PLAN – IAP), CZYLI DOKUMENTU ZAWIERAJĄCEGO POMYSŁY I REKOMENDACJE NA POPRAWĘ SYTUACJI W OBSZARZE SKUTECZNEGO ZARZĄDZANIA MIGRACJĄ W SOSNOWCU

05

MONITOROWANIE I EWALUACJA DZIAŁAŃ – OCENA SKUTECZNOŚCI TESTOWANYCH ROZWIĄZAŃ.

04

WDRAŻANIE ROZWIĄZAŃ WYPRACOWANYCH W RAMACH PROJEKTU

- przygotowanie założeń funkcjonowania One-Stop-Shopu i poszukiwanie źródeł jego finansowania,
- działania edukacyjne (pakiety scenariuszy dla młodzieży i dorosłych),
- szkolenia międzykulturowe dla urzędników i służb publicznych,
- działania integracyjne – łączenie migrantów z lokalnymi mieszkańcami.

OCZEKIWANE REZULTATY

- stworzenie lokalnej strategii integracji mieszkańców;
- wdrożenie nowych, kompleksowych rozwiązań lokalnych;
- lepszy dostęp migrantów do usług publicznych;
- większa akceptacja społeczna i zrozumienie międzykulturowe;
- zwiększenie udziału migrantów w życiu społecznym i gospodarczym miasta.

KLUCZOWE CECHY DZIAŁANIA ULG W SOSNOWCU:

- **partycypacja** – uwzględnianie różnych perspektyw i głosów;
- **elastyczność** – zmiana struktury wraz z kolejnymi etapami projektu;
- **praktyczność** – skupienie na działaniach i tworzeniu realnych rozwiązań;
- **wrażliwość na głos społeczności lokalnej.**

Mocne strony

doświadczenie nabyte podczas kryzysu uchodźczego w 2022 roku

umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych na projekty społeczne

dobrze rozpoznanie aktualnej sytuacji migrantów z Ukrainy (badania ankietowe, stały monitoring)

niskie bezrobocie/zapotrzebowanie na pracowników o niskich kwalifikacjach (logistyka, handel, produkcja)

Słabe strony

słaba współpraca pomiędzy lokalnymi interesariuszami (praca w silosach)

słabe rozpoznanie migracji spoza Ukrainy

niskie kwalifikacje do pracy z migrantami

ograniczone zasoby finansowe na działania lokalne

brak lokalnych organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką migracji

przygotowanie i wdrożenie skutecznej lokalnej strategii integracji migrantów

obecność studentów zagranicznych na sosnowieckich uczelniach

stworzenie One Stop Shopu

migranci jako szansa na odwrócenie negatywnych trendów demograficznych (depopulacja, starzenie się społeczeństwa)

duży potencjał integracyjny migrantów z Ukrainy i Europy Wsch.

zatrudnienie migrantów w lokalnych firmach - zapełnienie luki na rynku pracy

silne nastroje antyimigracyjne w społeczeństwie

nasilenie presji migracyjnej na wschodniej granicy (wojna hybrydowa, nowa fala uchodźców z Ukrainy) oraz działań sąsiadujących na wewnętrznych granicach UE

zaostrenie krajowej polityki migracyjnej i narracji politycznej

kryzys procesu integracji UE

sytuacja finansowa miasta

Szanse

Zagrożenia

Główne wyzwania związane z migracją.

silne uprzedzenia, stereotypy i strach przed migracją wśród znaczącej części społeczeństwa podsycane przez populistyczną narrację polityczną na poziomie krajowym

słabe rozpoznanie skali i charakterystyki lokalnej migracji (kim są migranci spoza Ukrainy?)

niska świadomość na temat znaczenia zbudowania efektywnego miejskiego systemu zarządzania lokalną migracją

niewystarczający poziom integracji cudzoziemców, którzy zdecydowali się pozostać w Sosnowcu (funkcjonowanie w obrębie własnych grup narodowych)

działanie w "trybie kryzysowym" jako metoda pracy z migrantami/słaba skuteczność narzędzi i metod pracy z migrantami i mieszkańcami

brak odpowiednich kompetencji osób pracujących z migrantami

niewystarczający dostęp migrantów do usług i informacji może prowadzić do naruszania praw człowieka

Powiązanie Zintegrowanego Planu Działań dla Gminy Sosnowiec z istniejącymi dokumentami strategicznymi i aktami prawa lokalnego.

“Sosnowiecka Deklaracja Równości i Szacunku dla Różnorodności”.

8 lutego 2023 roku Rada Miejska w Sosnowcu przyjęła uchwałę, w której Gmina potwierdziła swoje zaangażowanie w ochronę ludzkiej godności oraz w umacnianie wartości Unii Europejskiej: wolności, równości, różnorodności i tolerancji, stanowiących podstawę zrównoważonego i inkluzywnego rozwoju miasta.

Rada Miejska w Sosnowcu, potępia wszelkie formy dyskryminacji ze względu na płeć, rasę, narodowość, pochodzenie etniczne, wyznanie, niepełnosprawność, wiek, orientację seksualną, tożsamość płciową lub inne indywidualne cechy człowieka.

Rada Miejska w Sosnowcu, zobowiązuje się we wszystkich swoich działaniach do przestrzegania praw człowieka i podejmowania wszelkich czynności mających przeciwdziałać dyskryminacji i przemocy, w tym również do podnoszenia świadomości społeczeństwa i zmiany jego postaw poprzez promocję dobrych praktyk, działania edukacyjne oraz stosowne regulacje prawne.

Rada Miejska w Sosnowcu, apeluje aby pozostałe organy władzy publicznej przestrzegały uniwersalnych praw i wartości zawartych m.in. w Konstytucji RP, Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

SZCUNC
P♥NAD
WSZYSTK

Sosnowiec łączy

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA SOSNOWCA 2030+.

Potrzeba zmian, wyraźnie artykułowana przez członkinie sosnowieckiego zespołu WELDI oraz współpracujących z zespołem lokalnych interesariuszy (przedstawiciele innych wydziałów Urzędu Miejskiego, jednostek miejskich zajmujących się tematyką mieszkalnictwa, pomocy społecznej, kulturą; policji, Straży Granicznej czy organizacji pozarządowych), znalazła swoje odbicie w aktualnie opracowywanej nowej strategii rozwoju miasta Sosnowca na lata 2030+. W projekcie dokumentu dostrzeżono np. potencjał migracji zagranicznej jako zjawiska, które może poprawić sytuację na rynku pracy w przypadku niedoborów pracowników i tym samym przeciwdziałać prawdopodobnemu załamaniu na lokalnym rynku pracy.

Wizja miasta w projekcie Strategii Rozwoju definiuje Sosnowiec jako miasto, które łączy mieszkańców kreując przestrzeń przyjazną do życia, czerpiące z tradycji i lokalnego potencjału, współdziałające ze wszystkimi partnerami na rzecz rozwoju regionu. Wśród celów strategicznych sformułowano między innymi dążenie do zapewnienia wysokiej jakości i komfortu życia w mieście oraz poprawę atrakcyjności miasta dla obecnych i przyszłych mieszkańców.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA SOSNOWCA 2030+.

B1

CEL OPERACYJNY B1

Kreowanie atrakcyjnej oferty dla mieszkańców miasta.

zapewnienie równego dostępu do usług publicznych dla wszystkich mieszkańców, bez względu na ich narodowość; przeciwdziałanie dyskryminacji

B4

CEL OPERACYJNY B4

Miasto otwarte dla seniorów, walczące z wykluczeniem społecznym.

prowadzenie działań włączających migrantów i uchodźców w celu zapobiegania konfliktom społecznym

B5

CEL OPERACYJNY B5

Kultura dostępu dla każdego.

wzmacnianie lokalnej więzi poprzez organizację animacji i zajęć dla mieszkańców

Potencjał imigracji zagranicznej do Sosnowca został również wskazany w zawartej w Strategii analizie SWOT, która wśród największych zagrożeń wymienia drastycznie zmniejszającą się populację Sosnowca i skutki jakie ten negatywny trend demograficzny ma na rozwój miasta, w tym malejący popyt na usługi komunalne i sektora prywatnego, zmniejszające się dochody Gminy pochodzące z podatków czy kurczącą się liczbę pracowników, co w powiązaniu z szybkim procesem starzenia się społeczeństwa może przynieść katastrofalne konsekwencje dla lokalnej gospodarki. Odpowiedzią na te wyzwania może stać się odpowiednia miejska polityka zagospodarowania potencjału migrantów jako nowych, wartościowych dla społeczeństwa i ekonomii mieszkańców Sosnowca. Przyjęty w Strategii model rozwoju zakłada aktywne włączenie w procesy rozwojowe wszystkich grup społecznych, dając im jednocześnie możliwość czerpania korzyści z wypracowanego przez nich wzrostu gospodarczego.

Strategia Rozwoju Górnśląsko-Zagłębiowskiej Metropolii na lata 2022-2027.

Wyzwanie rozwojowe 2: Negatywne procesy i trendy demograficzne.

Aspekt społeczny i aktywne podejście do wyzwań demograficznych stanowi istotny element Strategii Rozwoju GZM. Metropolia jest obszarem dotkniętym długofalowym procesem depopulacji, na który składają się 3 równoległe problemy: niski poziom urodzeń, wysoka liczba zgonów (wynikająca m.in. z negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych złym stanem środowiska) oraz ujemne saldo migracji.

GZM postrzega migrację jako szansę na stabilizację sytuacji demograficznej regionu, w związku z tym jako jeden z najważniejszych kierunków rozwojowych postrzega stworzenie dogodnych warunków do stałego osiedlania się na jej terenie dla osób napływowych z innych terenów Polski i z zagranicy, zwłaszcza pracowników o wysokich kwalifikacjach. Odpowiedzią na to wyzwanie może stać się również skuteczne zwiększanie liczby młodych osób do studiowania na licznych uczelniach wyższych działających na terenie GZM.

Po rozpoczęciu wojny w Ukrainie na terenie GZM osiedliło się ok. 300 000 uchodźców, przede wszystkim w miastach. Jeżeli część z tych osób zdecyduje się na stałe osiedlić się w regionie (wyniki przeprowadzonych w Sosnowcu ankiet wskazują, że zdecydowana większość Ukraińców na stałe wiąże swoją przyszłość z miastem), może to przynajmniej częściowo osłabić trendy dezurbanizacyjne i depopulacyjne. Nieco inaczej kształtują się postawy zagranicznych studentów, którzy stanowią niezwy-

kle cenny zasób dla regionu. Są to osoby wykształcone, przedsiębiorcze, zwykle dobrze zintegrowane. Badania przeprowadzone przez Uniwersytet Śląski w Katowicach (Wydział Socjologii) w 2022 roku pokazały jednak, że choć do kraju pochodzenia chce po studiach wrócić zaledwie 13% studentów, to na terenie GZM chce zostać tylko co czwarty z nich.

Migranci osiedlający się w regionie, w tych samych badaniach wskazali za największy atut GZM łatwość znalezienia zatrudnienia (80% odpowiedzi), dobrą infrastrukturę transportowo-komunikacyjną i niższe, w stosunku do innych regionów Polski, koszty utrzymania. Do walorów regionu zaliczano także wielość organizowanych imprez kulturalnych czy turystyczną atrakcyjność. Co ważne prawie 2/3 respondentów ma poczucie, że mieszkańcy są do nich nastawieni pozytywnie i zdecydowana większość ankietowanych poleciłaby swoim znajomym przyjazd do pracy czy na studia na teren woj. śląskiego (78% pracowników zagranicznych i 80% studentów).

PRIORYTET C

Przestrzeń i spójność społeczna GZM
otwarta, przyjazna, dbająca o ład
przestrzenny i warunki życia

C.2. Aktywne podejście do wyzwań demograficznych

C.2.1. Łagodzenie skutków procesu
depopulacji w GZM

C.2.2. Otwartość GZM na procesy
migracyjne, w tym z zagranicy
i tworzenie warunków do integracji
z cudzoziemcami

W Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego po 2020 roku, podobnie jak w dokumentach strategicznych Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii, zwrócono uwagę na zjawisko depopulacji jako jedno z kluczowych wyzwań rozwojowych regionu. Jednocześnie migracja z Ukrainy, Białorusi oraz krajów spoza UE została wskazana jako czynnik mogący przyczynić się do ożywienia społeczno-gospodarczego regionu, a nie jako potencjalne zagrożenie.

Dokument zawiera dogłębną analizę obecnego funkcjonowania regionu oraz scenariusze jego rozwoju w kolejnych latach. Podobnie jak w Strategii Rozwoju GZM za jedno z największych wyzwań przed którym aktualnie stoją miasta województwa śląskiego jest zjawisko depopulacji. Dzietność w regionie spada, rośnie natomiast procent pracowników lokalnych wyjeżdżających w celach zarobkowych do innych regionów w Polsce i UE. Trend jest dodatkowo wzmocniony szybkim starzeniem się społeczeństwa.

Jednocześnie w regionie obserwowane jest równoległe zjawisko imigracyjne związane z napływem pracowników z Europy Wschodniej (uchodźcy z Ukrainy, imigranci ekonomiczni z Białorusi) oraz w coraz większym zakresie z krajów spoza UE. Podobnie jak w Strategii Rozwoju Miasta Sosnowca oraz Strategii Rozwoju GZM, potencjał imigrantów jako bodźca rozwojowego a nie zagrożenia dla funkcjonowania regionu, został wyraźnie wskazany w analizie SWOT oraz w celach operacyjnych, uszczegóławiających cele strategiczne.

CEL STRATEGICZNY B

Województwo śląskie
regionem przyjaznym
dla mieszkańca

Cel operacyjny:

B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych.

Integracja imigrantów poprzez ich włączenie w życie społeczne i zawodowe oraz tworzenie więzi w ramach społeczności lokalnych.

“Oddzyskać kontrolę. Zapewnić bezpieczeństwo. Kompleksowa i odpowiedzialna strategia migracyjna Polski na lata 2025 – 2030”.

Kwestia braku uregulowań migracji na poziomie krajowym stanowiła duże wyzwanie dla polskich miast i regionów, które nie posiadały odniesienia w postaci nadrzędnej strategii określającej wizję rozwoju polityki migracyjnej. Problem ten był wielokrotnie podnoszony przez przedstawicieli polskich samorządów podczas rozmów z rządem krajowym.

W odpowiedzi na te potrzeby rząd Donalda Tuska przygotował uchwalony w październiku 2024 roku spójny dokument wyznaczający zadania, cele i wizję polskiej strategii migracyjnej do roku 2030, w którym m.in. zapisano, że:

W ramach strategii integracyjnej warto dążyć do spójności społecznej poprzez promowanie wspólnych wartości, które łączą różne grupy społeczne. Istotne jest unikanie tworzenia społeczności równoległych, które mogą prowadzić do erozji społecznej.

- priorytetem w kwestii migracji jest bezpieczeństwo państwa;
- cudzoziemcy uzupełniający niedobory w zawodach deficytowych otrzymają dostęp do rynku pracy;
- kluczem do skutecznej polityki migracyjnej jest integracja – założenie włączania i integracji imigrantów z polskim społeczeństwem, akceptacją przez cudzoziemców norm i zasad obowiązujących w polskim społeczeństwie (powstanie 49 Centrów Integracji Cudzoziemców – CIC).

Założeniem polskiej polityki migracyjnej jest dostosowanie legislacji oraz sposobów zarządzania migracjami do aktualnych wyzwań. Zgodnie z dokumentem w Polsce mają obowiązywać transparentne i bezpieczne zasady imigracji do naszego kraju. Biorąc pod uwagę wysoką homogeniczność etniczną i kulturową polskiego społeczeństwa po 1945 roku, polityka migracyjna musi być instrumentem uwzględniającym wrażliwości społeczne, kształtowanym w zgodzie z oczekiwaniami Polaków i znajdującym akceptację społeczną. W tym obszarze potrzebny jest dialog i zrozumienie, że koszty migracji nie mogą być przerzucane na społeczeństwo, a przedsiębiorcy oraz podmioty szkolnictwa wyższego działające w Polsce muszą pozostać współodpowiedzialni za mądre kształtowanie polityki i trendów migracyjnych.

Na poziomie miasta Sosnowca realizacja założeń nowej strategii krajowej powinna skupiać się na wdrażaniu rozwiązań umożliwiających jak najszybszą i pełną integrację migrantów ze społecznością lokalną. Plan powstania One Stop Shopu, w którym oferowane będą m.in. lekcje języka polskiego, doradztwo zawodowe czy pomoc w załatwianiu formalności, a także będą organizowane zajęcia integracyjne o charakterze kulturalnym, edukacyjnym czy rekreacyjnym odnosi się bezpośrednio do priorytetowych zadań opisanych w strategii, przynosząc korzyści migrantom i społeczności lokalnej oraz wspomagając działania podejmowane przez inne samorządy i władze krajowe ułatwiające dostosowanie się do nowej sytuacji na poziomie całego kraju.

Unijny Plan Działań na rzecz Integracji i Włączenia Społecznego

Przyjęty w 2020 roku Unijny Plan Działań na rzecz Integracji i Włączenia Społecznego 2021–2027 stanowi wspólne ramy zasad, narzędzi i finansowania dla wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Plan ten, opiera się na zasadach niedyskryminacji i równych szans, a także na rozumieniu integracji jako procesu dwukierunkowego, w którym społeczeństwa przyjmujące powinny „tworzyć warunki dla pełnego uczestnictwa imigrantów w życiu gospodarczym, społecznym, kulturalnym i politycznym”.

PLAN PROPONUJE ZESTAW DZIAŁAŃ W CZTERECH PRIORYTETOWYCH OBSZARACH.

W OBSZARZE EDUKACJI

określa cele dla państw członkowskich oraz Komisji Europejskiej, obejmujące m.in. zwiększanie kompetencji kadry nauczycielskiej w pracy w zróżnicowanych klasach, poprawę oferty nauki języka oraz uznawanie zagranicznych kwalifikacji

W OBSZARZE ZATRUDNIENIA

Plan zakłada m.in. poprawę dostępu migrantów do wysokiej jakości kształcenia zawodowego, przeciwdziałanie dyskryminacji w miejscu pracy, mobilizowanie pracodawców oraz wspieranie przedsiębiorczości migrantów

W OBSZARZE ZDROWIA

priorytety obejmują szkolenia dla pracowników ochrony zdrowia w zakresie zarządzania różnorodnością oraz rozpoznawania potrzeb wrażliwych grup migrantów, a także ułatwianie dostępu migrantów do ogólnych usług zdrowotnych, w tym opieki psychiatrycznej

W OBSZARZE MIESZKALNICTWA

Plan promuje innowacyjne rozwiązania mieszkaniowe, takie jak współmieszkalnictwo (co-housing) oraz inicjatywy wspierające samodzielność mieszkaniową, zamiast zbiorowych form zakwaterowania dla osób ubiegających się o azyl

Plan Działań podkreśla również potrzebę silniejszego udziału migrantów w procesach decyzyjnych oraz wspierania interakcji między migrantami a społecznościami lokalnymi – m.in. poprzez działania w obszarze sztuki, kultury, sportu i życia społecznego w szerokim ujęciu.

Zintegrowany Plan Działań dla Miasta Sosnowca – wizja i cele.

Zintegrowany Plan Działań (ZPD)

dla miasta Sosnowca to efekt pracy członków Lokalnej Grupy Urbactowej, którzy opracowali dokument zawierający opis możliwych do wdrożenia rozwiązań będących adekwatną odpowiedzią do aktualnych potrzeb i problemów związanych z migracją. Plan uwzględnia szczegółowy opis działań, horyzont czasowy ich realizacji, listę potencjalnych partnerów i innych niezbędnych zasobów oraz oczekiwane rezultaty

Nadrzędnym celem Zintegrowanego Planu Działania (ZPD) jest **nawiązanie do dziedzictwa Sosnowca jako miasta wielu kultur – otwartego, tolerancyjnego i zapewniającego równe szanse wszystkim mieszkańcom**. Miasta, w którym nowo przybyli znają swoje prawa, mogą szybko się integrować i w pełni wykorzystać swój potencjał.

Wizja ta zakłada, że **Sosnowiec stanie się miastem włączającym**, w którym różnorodność jest postrzegana jako wartość i czynnik rozwoju społecznego oraz gospodarczego.

Z jednej strony oznacza to, że **migranci uczą się języka polskiego**, przestrzegają **obowiązujących przepisów, norm i wartości**, a także aktywnie uczestniczą w **życiu społecznym lokalnej wspólnoty** i budują relacje oparte na **wzajemnym szacunku**.

Z drugiej strony wymaga to, aby **społeczeństwo przyjmujące** dostosowało się do nowej rzeczywistości migracyjnej – poprzez **zapewnienie pełnych, rzetelnych i zrozumiałych informacji, wsparcie w nauce języka i poszukiwaniu pracy**, a także **edukację mieszkańców w zakresie procesów integracyjnych** oraz **przeciwdziałanie przejawom rasizmu i ksenofobii**.

Sosnowiec, który w szybkim tempie staje się miastem **zróżnicowanym etnicznie**, stoi przed nowymi wyzwaniami, ale także szansami wynikającymi z różnorodności społecznej. Dlatego, aby realizować przedstawioną wizję, **konieczne jest zwiększenie skali i lepsza koordynacja działań na rzecz integracji**, obejmujących szerokie spektrum inicjatyw edukacyjnych, społecznych i kulturalnych. Działania te powinny wspierać zarówno **nowych mieszkańców**, jak i **społeczność przyjmującą**, wzmacniając poczucie wspólnoty, bezpieczeństwa i wzajemnego zrozumienia.

Odbudowa utraconego przed laty **wielokulturowego charakteru Sosnowca** stanowi szansę na rozwój miasta, zahamowanie negatywnych trendów demograficznych oraz budowę silnego **potencjału społecznego, gospodarczego, kulturalnego i innowacyjnego**.

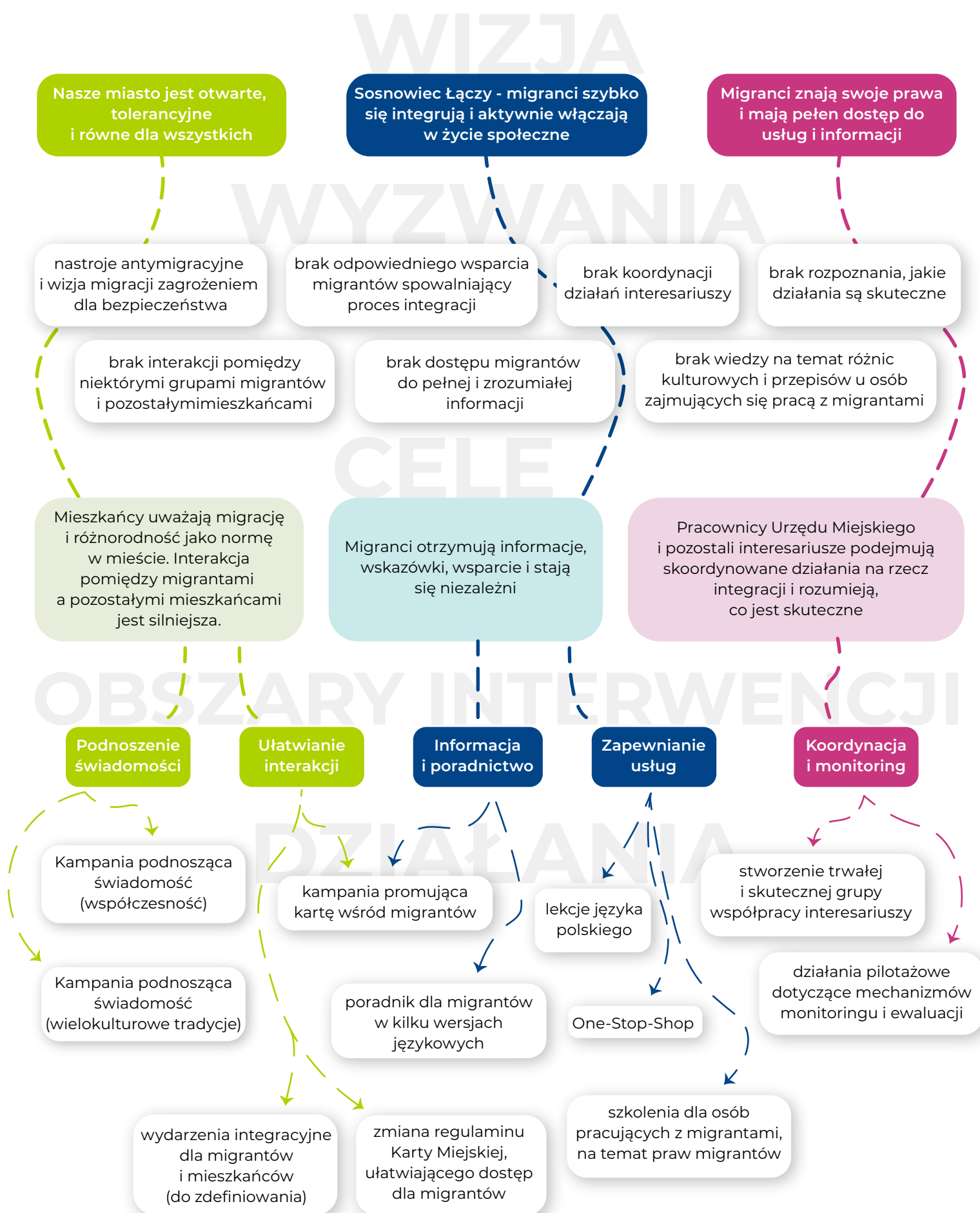
Cele operacyjne Zintegrowanego Planu Działania dla Miasta Sosnowca

- 01** Wzmacnianie spójności społecznej i przeciwdziałanie uprzedzeniom
- 02** Utworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla migrantów
- 03** Zwiększenie kompetencji instytucji i organizacji lokalnych w zakresie zarządzania różnorodnością
- 04** Rozszerzenie dostępu migrantów do miejskich usług i narzędzi partycypacji

Rozdział 2.

Logika działań i podejście zintegrowane

Rozdział 3. Plan działań

Działania testowe

Stworzenie niniejszego planu działań zostało poprzedzone realizacją w 2024 roku działań testowych, które pozwoliły poznać lepiej potrzeby, problemy i plany na przyszłość migrantów mieszkających w Sosnowcu oraz sprawdzić w praktyce skuteczność narzędzi postrzeganych przez członków ULG jako mających potencjał integracyjny, łączących rodzimych sosnowiczian i migrantów.

Badanie ankietowe zostało przeprowadzone na grupie ponad 500 migrantów (głównie z Ukrainy), na temat warunków życia, dostępu do usług, najpilniejszych potrzeb oraz perspektyw na przyszłość. Ankiety były dystrybuowane w języku ukraińskim i angielskim za pośrednictwem ankieterów, nauczycieli oraz pracowników socjalnych, co umożliwiło dokładniejsze poznanie warunków życia tej grupy. Najbardziej zauważalnym wnioskiem jest to, że wielu respondentów ustabilizowało swoją sytuację pod względem pracy, szkoły i mieszkania, a 90% ankietowanych widzi swoją przyszłość w Sosnowcu. W przypadku osób pracujących poniżej swoich kwalifikacji, głównymi powodami są względy praktyczne, brak znajomości języka polskiego oraz brak uznania dyplomów. Chociaż podstawowe potrzeby Ukraińców wydają się w większości zaspokojone, dane dotyczące interakcji społecznych pokazują, że w codziennym życiu wciąż istnieje silna segregacja. Na przykład tylko 30% respondentów stwierdziło, że uczestniczy w lokalnych wydarzeniach kulturalnych, sportowych lub rozrywkowych. Brak czasu, informacji oraz kursów języka polskiego, szczególnie na wyższym poziomie, wydają się być jednym z głównych ograniczeń, które utrudniają Ukraińcom zrobienie kolejnego kroku w integracji.

PODSUMOWANIE

570 obcokrajowców mieszkających w Sosnowcu wypełniło ankiety przygotowane przez urzędników. Większość przyznała, że wiąże swoją przyszłość z Sosnowcem. Jednocześnie, niechętnie biorą udział w wydarzeniach organizowanych przez miasto, co ma przełożenie na proces integracji.

Ponad połowa z nich uznała, że z miastem łączy je wykonywana praca. Nie bez znaczenia pozostawał również fakt, że ich dzieci uczą się w sosnowieckich szkołach, miasto jest dobrze skomunikowane z innymi oraz przyznali, że "dobrze czują się w Sosnowcu".

Na pytanie czego im najbardziej brakuje, padły dość oczywiste odpowiedzi związane z rozłąką z rodziną czy przyjaciółmi. Część respondentów przyznała też, że nie mają poczucia stabilizacji. Ponad 200 osób wyraziło zainteresowanie powstaniem centrum usług dla migrantów.

Jedynie 1/4 ankietowanych bierze udział w wydarzeniach kulturalnych, sportowych czy w kółkach zainteresowań. Zdecydowana większość nie - albo z braku czasu, informacji, w kilku odpowiedziach padło, że z braku chęci albo dlatego, że nie znają języka polskiego - znaczący problem, który wymaga rozwiązania.

Respondenci wskazali także na utrudnienia związane ze znalezieniem pracy zgodnej z kwalifikacjami i opieki dla dziecka. Część z nich spotkało się z nierównym traktowaniem w miejscu pracy i poza nią. 54 respondentów wciąż zamieszkuje ośrodek dla cudzoziemców.

02

W 2025 roku zorganizowano **całoroczny cykl wydarzeń** (warsztaty edukacyjne i podnoszące świadomość na temat różnic kulturowych czy praw człowieka, wydarzenia rekreacyjno-sportowe, kulturalne, animacje dla dzieci) skierowanych do migrantów i pozostałych mieszkańców, dając im platformę do wspólnego spędzania czasu, lepszego poznania się, oswojenia się ze swoją obecnością i nawiązania bezpośrednich relacji.

Największym zainteresowaniem cieszyła się impreza plenerowa o charakterze rekreacyjnym skierowana do wszystkich mieszkańców (bez ograniczeń związanych z pochodzeniem, płcią czy wiekiem) – bieg/marsz Nordic Walking „Sosnowiec – Miasto Wielu Kultur”. W wydarzeniu promującym ideę integracji mieszkańców i podkreślającym bogate, wielokulturowe tradycje miasta wzięło aktywny udział 150 uczestników oraz licznie zgromadzeni obserwatorzy. Do najmniej skutecznych działań zaliczyć można przygotowaną specjalnie dla obcokrajowców ofertę kulturalną (np. zwiedzanie instytucji kulturalnych z obcojęzycznymi przewodnikami), które pomimo intensywnie prowadzonych działań promocyjnych, nie zainteresowały szerokiej grupy odbiorców. Niska frekwencja w wydarzeniach pozwoliła natomiast organizatorom zredefiniować ich postrzeganie potrzeb migrantów w sferze kultury. Kolejne planowane działania będą adresowane do wszystkich mieszkańców, planujemy rezygnację z organizacji wydarzeń skierowanych do zamkniętych grup narodowościowych.

W październiku i listopadzie 2025 roku zrealizowano kolejną edycję działań testowych pod nazwą „Sosnowiec – Miasto Wielu Kultur”. Ich forma i tematyka została opracowana w oparciu o wnioski wyciągnięte z pierwszej edycji wydarzeń integracyjnych, aby jeszcze skuteczniej wspierać proces integracji migrantów z lokalną społecznością. Tym razem spotkania miały charakter warsztatów praktycznych, obejmujących m.in. rękodzieło, zajęcia kulinarne, salon urody dla kobiet oraz spotkania z artystami. Wszystkie zaplanowane zajęcia cieszyły się dużym zainteresowaniem i osiągnęły zakładany poziom frekwencji uczestników. Opinie uczestników po wydarzeniach były bardzo pozytywne, a obserwowany poziom nawiązywania przyjaznych relacji między migrantami a mieszkańcami Sosnowca był satysfakcjonujący. Wyniki te potwierdzają skuteczność działań integracyjnych opartych na bezpośrednim kontakcie, wspólnych aktywnościach i wymianie doświadczeń kulturowych.

03

Zorganizowano **wizytę studyjną** w One Stop Shopie w Bielsku-Białej, w trakcie której członkowie sosnowieckiej ULG mieli możliwość odwiedzenia prowadzonej w BB placówki świadczącej usługi doradcze, edukacyjne, integracyjne itp. dla migrantów. Spotkanie z pracownikami i wolontariuszami z punktu MyBB pozwoliło uczestnikom lepiej zrozumieć cel i korzyści wynikające z planowanego stworzenia OSS w Sosnowcu.

04

Od lipca 2025 roku rozpoczęto **nauczanie języka polskiego** dla 3 grup migrantów (na różnym poziomie trudności). Kursy cieszyły się olbrzymim zainteresowaniem, w związku z tym zorganizowano kolejny cykl (wrzesień – listopad 2025) darmowych kursów dla migrantów i uchodźców mieszkających w Sosnowcu, które wyposażają uczestników w kompetencje językowe ułatwiające podjęcie zatrudnienia oraz pełne, świadome i aktywne uczestnictwo w życiu społecznym miasta.

DZIAŁANIA ZAPLANOWANE

**UTWORZENIE PUNKTU
TYPU ONE STOP SHOP**

**ZWIĘKSZENIE DOSTĘPU
DO INFORMACJI**

**OPRACOWANIE STRATEGII
INTEGRACJI MIGRANTÓW**

**ROZWIJANIE
SIECI WSPÓŁPRACY**

**ORGANIZACJA WYDARZEŃ
INTEGRACYJNYCH**

KAMPAANIA SPOŁECZNA

**WARSZTATY PODNOSZĄCE
ŚWIADOMOŚĆ MIESZKAŃCÓW**

Poniżej prezentujemy nasz lokalny plan działań zawierający szczegółowy opis zadań, które planujemy wspólnie zrealizować w Sosnowcu. Działania te odpowiadają na problemy i potrzeby zdiagnozowane przez ULG i podczas testów przeprowadzonych w 2024 i 2025 roku. Mają na celu usystematyzowanie i udoskonalenie usług świadczonych w mieście na rzecz migrantów, zwiększenie dostępu obcokrajowców do gwarantowanych im praw, umożliwienie im szybszej integracji oraz zapobieganie ewentualnym konfliktom społecznym, które mogą wynikać z niewłaściwie prowadzonej lokalnej polityki migracyjnej.

Działania zostały zaplanowane tak, aby maksymalnie korzystać z efektu synergii oraz dostępnych zasobów ludzkich, finansowych i rzeczowych, co pozwoli zrealizować zadania w sposób racjonalny i gospodarny. Są zgodne z aktualnie obowiązującą krajową polityką migracyjną i odpowiadają na bieżące potrzeby i wyzwania stojące przed miastem Sosnowcem.

Plan działań jest efektem pracy członków Lokalnej Grupy Urbactowej stworzonej na potrzeby realizacji projektu "WELDI", którzy wspólnie opracowali zestaw zadań możliwych do realizacji w krótkiej perspektywie czasowej; działań pilnych i niezbędnych, uznanych za mające potencjał do skutecznego rozwiązania aktualnych problemów.

ZINTEGROWANY PLAN DZIAŁAŃ DLA MIASTA SOSNOWCA. OCENA INTEGRACJI.

Wymiary integracji:

ZINTEGROWANIE ZPD Z INNYMI STRATEGIAMI I WSPÓŁPRACA MIĘDZYINSTYTUCJONALNA

Zintegrowany Plan Działań (ZPD) Sosnowca jest ściśle powiązany z opracowywaną miejską strategią rozwoju, strategią Metropolii oraz strategią wojewódzką, ponieważ wszystkie dokumenty nie tylko realizują podobne cele rozwojowe i integracyjne, ale także dostrzegają te same wyzwania: depopulację, luki na rynku pracy oraz potrzebę wzmocnienia lokalnego potencjału gospodarczego i społecznego. Strategie podkreślają również, że migracja może stać się istotnym czynnikiem rozwoju regionu, a zwiększanie różnorodności społecznej sprzyja konkurencyjności i innowacyjności miasta oraz całego społeczeństwa. Strategia na poziomie krajowym również tworzy możliwości synergii, gdyż wskazuje na potrzebę wzmocnienia wsparcia integracyjnego oraz przewiduje dodatkowe środki dla samorządów lokalnych.

Dodatkowo, ZPD uwzględnia szeroką współpracę z lokalnymi instytucjami, takimi jak Straż Graniczna, Policja, Powiatowy Urząd Pracy czy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Dzięki tej współpracy możliwe jest szybkie i trafne identyfikowanie potrzeb migrantów oraz tworzenie lokalnych, praktycznych i dopasowanych do specyficznych warunków rozwiązań. Pozwala to nie tylko na skuteczną realizację działań integracyjnych, lecz także na zmniejszenie ryzyka konfliktów i zagrożeń bezpieczeństwa, co jest priorytetem mieszkańców Sosnowca, jednocześnie odpowiadając na wyzwania oraz potrzeby opisane w Zintegrowanym Planie Działań.

INTEGRACJA HORYZONTALNA: WSPÓŁPRACA MIĘDZYSEKTOROWA W SOSNOWCU

Realizacja projektu WELDI w Sosnowcu wymagała stworzenia Lokalnej Grupy Urbactowej (ULG), która wraz z Zespołem Projektowym opracowała wspólne podejście do integracji migrantów oraz zwiększenia możliwości lokalnych interesariuszy w skutecznym adresowaniu potrzeb wynikających z aktualnej sytuacji migracyjnej w mieście. W ramach ULG wspólnie przygotowano założenia Zintegrowanego Planu Działań dla Sosnowca.

Kluczowe dla osiągnięcia celów Planu jest kontynuowanie integracji horyzontalnej, czyli współpracy między różnymi wydziałami i obszarami polityki miejskiej. W projekcie aktywnie uczestniczyły m.in.: Wydział Edukacji, Polityki Społecznej, Kultury i Promocji Miasta, Ewidencji Mieszkańców, Zdrowia, Rozwoju i Przedsiębiorczości oraz Miejski Zakład Zasobów Lokalowych.

Zaangażowanie tych partnerów możliwe było dzięki cyklicznym spotkaniom ULG, podczas których uczestnicy identyfikowali bezpośrednie korzyści wynikające ze współpracy sieciowej, w tym:

- koordynację działań i eliminowanie dublowania zadań,
- oszczędzanie zasobów ludzkich, finansowych i rzeczowych w realizacji celów,
- skuteczny i szybki przepływ informacji,
- zwiększanie kompetencji poprzez wymianę doświadczeń i wiedzy,
- wzajemną inspirację i wspólne wypracowywanie innowacyjnych rozwiązań.

Takie podejście zapewnia spójność działań integracyjnych, umożliwia kompleksowe wsparcie migrantów oraz efektywnie odpowiada na wyzwania i potrzeby lokalnej społeczności.

INTEGRACJA HORYZONTALNA: WSPÓŁPRACA Z LOKALNYMI INTERESARIUSZAMI, PLANOWANIE I REALIZACJA

W realizacji Zintegrowanego Planu Działań dla Sosnowca kluczową rolę odgrywają również partnerzy zewnętrzni, m.in. organizacje pozarządowe, np. Fundacja ADRA, które realizują wybrane usługi i działania uzupełniające, takie jak warsztaty integracyjne, specjalistyczne kursy językowe, doradztwo zawodowe, pomoc psychologiczną czy wsparcie w codziennych potrzebach migrantów czy Stowarzyszenie Moc Wsparcia oferujące pomoc dla dzieci i ich rodzin potrzebujących pomocy ze względu na traumatyczne doświadczenia uchodźcze. Partnerzy naukowci, np. Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu pełnią rolę doradcą, ułatwiającą planowanie działań opartych na rzetelnych danych. Współpraca z tymi partnerami pozwala lepiej koordynować działania, dzielić się zasobami i wiedzą, szybciej reagować na potrzeby migrantów oraz zapewnia kompleksową realizację celów Zintegrowanego Planu Działań.

INTEGRACJA HORYZONTALNA: ZAANGAŻOWANIE MIESZKAŃCÓW

Wszyscy mieszkańcy, tak migranci jak i pozostali mieszkańcy miasta, są aktywnie angażowani w proces planowania i realizowania działań integracyjnych. Przeprowadzona ankieta wśród migrantów pozwoliła dokładnie określić ich największe potrzeby i oczekiwania – m.in. dostęp do kompleksowej informacji, kursy językowe oraz wsparcie w zakresie integracji społecznej i zawodowej. Działania przewidziane w Planie są bezpośrednią odpowiedzią na zgłoszone postulaty. Testowe inicjatywy, takie jak warsztaty tematyczne, spotkania adresowane do konkretnych grup (np. kobiet), zajęcia kulturalne i integracyjne, umożliwiły sprawdzenie, jakie formy i treści są pożądane zarówno przez migrantów, jak i rodzimych mieszkańców. Podczas tych spotkań panowała przyjazna i otwarta atmosfera, uczestnicy wykazywali chęć poznawania nowych osób i kultur, pojawiły się przychylne opinie i komentarze od uczestników i obserwatorów (np. w mediach społecznościowych).

Zaangażowanie mieszkańców pozwala bezpośrednio i natychmiastowo oceniać realizowane działania, a zgłaszane uwagi systematycznie uwzględniać przy planowaniu kolejnych. Takie podejście sprzyja tworzeniu rozwiązań adekwatnych do potrzeb lokalnej społeczności, zwiększa efektywność działań integracyjnych i wzmacnia poczucie współodpowiedzialności mieszkańców za proces integracji w Sosnowcu.

OPRACOWANIE STRATEGII INTEGRACJI MIGRANTÓW

STWORZENIE STRATEGII ROZWOJU MIASTA BIORĄCEGO POD UWAGĘ OBYWATELI PAŃSTW TRZECICH DLA MIASTA SOSNOWCA.

Opracowany przez specjalistów i partnerów społecznych, na podstawie wytycznych i założeń przedstawionych przez Urząd Miasta, jakie strategia powinna zawierać, dokument będzie obejmował całe spektrum zagadnień i działań uwzględniając potrzeby miasta oraz migrantów i społeczności lokalnej. Strategia będzie uzupełniać inne miejskie dokumenty strategiczne i programowe opracowane przez UM w Sosnowcu.

OCZEKIWANE REZULTATY

Zdefiniowanie długoterminowej wizji rozwoju miasta w kwestii pracy z migrantami, skutecznej ich integracji, wyznaczenie konkretnych celów i kierunków rozwoju dostosowanych do aktualnych i specyficznych dla naszego miasta wyzwań i potrzeb, a także określenie sposobów ich realizacji. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju miasta w sferze społecznej i gospodarczej, poprawia jakości życia wszystkich mieszkańców, zwiększenie efektywności i celowości ponoszonych na działania kosztów materialnych i niematerialnych.

RYZYKA

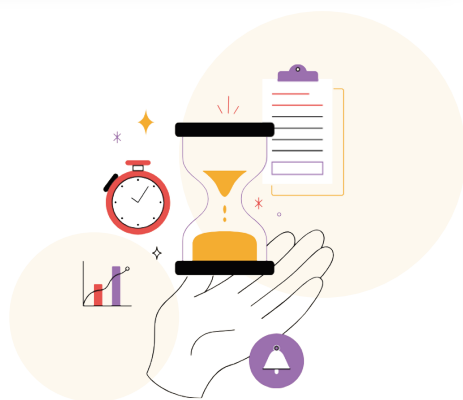
Brak środków na realizację działania.

Odrzucenie dokumentu przez Radę Miasta Sosnowca.

PRZECIWDZIAŁANIE

- ➔ Pozyskanie środków zewnętrznych przy współpracy z doświadczonymi partnerami społecznymi.
- ➔ Prowadzenie skutecznych działań informacyjnych i podnoszących świadomość wśród wszystkich mieszkańców (w tym również osób decyzyjnych).

ZASOBY

Personel UM, budżet Gminy i/lub dofinansowanie zewnętrzne (np. Fundusz FAMI)

WSKAŹNIKI

Zaakceptowany przez Radę Miejską w Sosnowcu dokument strategii

KOORDYNACJA

Miejski Koordynator ds. Migracji w Sosnowcu

KLUCZOWI PARTNERZY

Międzysektorowy Zespół ds. Migracji w Sosnowcu, organizacje pozarządowe (Fundacja ADRA), przedstawiciele Centrum Integracji Cudzoziemców w Katowicach, eksperci zewnętrzni/naukowcy

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

2026:

wybór podmiotu/konsorcjum, który opracuje strategię podpisanie umowy na realizację zadania, rozpoczęcie prac

2027+:

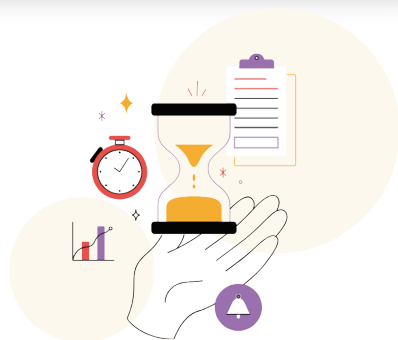
zakończenie prac i przyjęcie dokumentu (zgodnie z zawartym w umowie harmonogramem prac ustalonych na podstawie analizy czasu i zasobów niezbędnych do opracowania dokumentu)

UTWORZENIE PUNKTU TYPU ONE STOP SHOP (OSS) W SOSNOWCU

UTWORZENIE MIEJSKIEGO CENTRUM INTEGRACJI MIGRANTÓW, OFERUJĄCEGO W JEDNYM MIEJSCU KOMPLEKSOWE WSPARCIE MIESZKAJĄCYCH LUB PLANUJĄCYCH ZAMIESZKANIE W SOSNOWCU MIGRANTÓW.

OSS zapewni bezpośrednie i indywidualne wsparcie integracyjne w wymiarze administracyjnym, społecznym, zawodowym, psychologicznym prowadzone indywidualnie przez asystentów integracyjnych i specjalistów z poszczególnych dziedzin (psychologów, doradców zawodowych, nauczycieli języka polskiego itp.).

ZASOBY

Materialne: dostępne zasoby Gminy (pomieszczenia, wyposażenie) będące w dyspozycji jednostek kultury i edukacji.

Finansowe: Budżet Gminy i środki zewnętrzne (krajowe i UE).
Kadrowe: personel UM i NGO

WSKAŹNIKI

- ➔ 1 OSS utworzony w mieście
- ➔ Min. 1 partner lokalny reprezentujący każdy z sektorów: edukacja, zatrudnienie, zdrowie, opieka społeczna, kultura/sport, NGO
- ➔ Ankieta Satysfakcji pokazująca skuteczność prowadzonych działań: przeprowadzona wśród klientów OSS co 6 miesięcy.

OCZEKIWANE REZULTATY

- ➔ Zwiększenie potencjału integracyjnego migrantów.
- ➔ Zapewnienie dostępu do aktualnej informacji, usług i indywidualnego wsparcia.
- ➔ Monitoring aktualnej sytuacji migracyjnej w mieście.
- ➔ Większe możliwości dostosowywania usług do bieżących potrzeb.

RYZYKA

Brak zainteresowania współpracą przy prowadzeniu OSS ze strony NGO. Brak środków finansowych na realizację działania. Małe zainteresowanie ofertą wśród grupy docelowej. Protesty mieszkańców.

PRZECIWDZIAŁANIE

Powołanie Koordynatora ds. Migracji oraz Międzysektorowego Zespołu ds. Migracji do monitoringu działalności OSS. Pozyskanie środków zewnętrznych we współpracy z doświadczonymi partnerami społecznymi. Działania promocyjne wśród grupy docelowej. Prowadzenie skutecznych działań informacyjnych i podnoszących świadomość wśród wszystkich mieszkańców.

KOORDYNACJA

Miejski Koordynator ds. Migracji w Sosnowcu

KLUCZOWI PARTNERZY

Międzysektorowy Zespół ds. Migracji w Sosnowcu, organizacje pozarządowe, przedstawiciele CIC w Katowicach, lokalne jednostki kultury, edukacji, sportu, pomocy społecznej, służby mundurowe.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

2026: uruchomienie działalności OSS w Sosnowcu

ZWIĘSZKZENIE DOSTĘPU DO INFORMACJI

UINFORMATOR "SOSNOWIEC - MIASTO WIELU KULTUR" I INNE MATERIAŁY W KILKU WERSJACH JĘZYKOWYCH.

Opracowanie w kilku językach (min. UKR, ENG, ESP) i udostępnienie w wersji cyfrowej i drukowanej (wydania skrócone, wersje kieszonkowe) materiałów zawierających aktualne i istotne dla migrantów informacje (załatwianie spraw administracyjnych, objaśnienia procedur, praktyczne wskazówki związane z codziennym funkcjonowaniem w mieście, teleadresownik itp.). Materiały dostępne będą na stronie internetowej miasta, a w wersji drukowanej w instytucjach i innych miejscach odwiedzanych przez migrantów na terenie miasta.

OCZEKIWANE REZULTATY

- ➔ Zwiększenie dostępu migrantów do rzetelnej, aktualnej informacji na temat ich praw, obowiązków, możliwości zatrudnienia, edukacji, realizacji zainteresowań i sposobów załatwiania codziennych spraw.
- ➔ Usystematyzowanie dotąd fragmentarycznych informacji dostępnych w różnych źródłach.

RYZYKA

Niska wiedza o dostępności materiałów wśród grupy docelowej.

Niska jakość informacji/brak aktualizacji.

PRZECIWDZIAŁANIE

- ➔ Działania promocyjne wśród grupy docelowej.
- ➔ Stały monitoring treści i aktualizowanie informacji.

ZASOBY

Wykorzystanie wiedzy i informacji posiadanych przez lokalnych interesariuszy. Promocja materiałów poprzez dostępne narzędzia komunikacji z mieszkańcami (samorządowe i lokalnych partnerów).

WSKAŹNIKI

Min. 1 aktualizacja na kwartał opracowanych materiałów (w tym przewodnika „Sosnowiec - Miasto Wielu Kultur”). Rozpowszechnienie drukowanej wersji przewodnika w nakładzie 1 000 sztuk/1 rok. Liczba pobrań materiałów ze strony www.sosnowiec.pl (min. 200 bez względu na wersję językową).

KOORDYNACJA

Miejski Koordynator ds. Migracji w Sosnowcu

KLUCZOWI PARTNERZY

Międzysektorowy Zespół ds. Migracji w Sosnowcu

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

2026+:

aktualizacja przygotowanych ramach realizacji projektu WELDI i opracowywanie nowych materiałów zgodnie z aktualnie diagnozowanymi potrzebami

ROZWIJANIE WSPÓŁPRACY

POWOŁANIE MIĘDZYSEKTOROWEGO ZESPOŁU DS. MIGRACJI W SOSNOWCU ORAZ MIEJSKIEGO KOORDYNATORA DS. MIGRACJI.

Wykorzystanie nawiązanej w trakcie realizacji projektu „WELDI” sieci współpracy (ULG) i kontynuacja działań po zakończeniu ich finansowania z Programu URBACT IV. Stworzenie platformy wymiany informacji. Identyfikacji aktualnych problemów i ryzyk. Szybkiej modyfikacji działań i wzajemnej inspiracji. Organizacja przez Koordynatora cyklicznych spotkań Zespołu w formule nawiązującej do ULGC i ULG.

OCZEKIWANE REZULTATY

Stworzenie systemu współpracy zwiększającego efektywność podejmowanych działań oraz budującego potencjał miasta do integracji migrantów i przeciwdziałania przyszłym kryzysom.

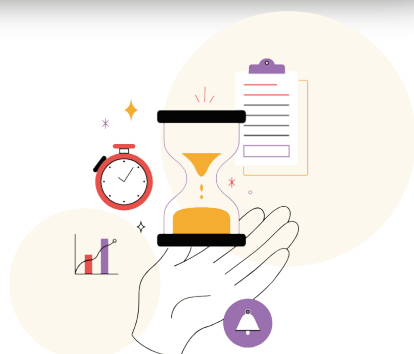
RYZYKA

Brak zgody Prezydenta Miasta na powołanie Koordynatora i Zespołu ds. Migracji. Brak chęci współpracy pomiędzy partnerami (brak czasu, nadmiar obowiązków, zmiany personalne)

PRZECIWDZIAŁANIE

Manifestacja korzyści dla miasta i każdego z partnerów płynących ze współpracy i powołania Koordynatora/Zespołu (ograniczenie pracy własnej, efekt synergii, oszczędności finansowe).

ZASOBY

ULG & ULGC

WSKAŹNIKI

- Utrzymanie częstotliwości spotkań (min. 1 w kwartale.)
- Minimum 1 partner lokalny reprezentujący każdy z sektorów: edukacja, zatrudnienie, zdrowie, opieka społeczna, kultura/sport, NGO
- Anonimowa Ankieta Satysfakcji przeprowadzona wśród członków Zespołu sprawdzająca skuteczność działania partnerów (częstotliwość: 1/6 miesięcy)

KOORDYNACJA

Miejski Koordynator ds. Migracji w Sosnowcu

KLUCZOWI PARTNERZY

Wydziały UM (WPS, WZO, WSO, WKP, WED), MOPS, PUP, Straż Graniczna, Fundacja Adra, Stowarzyszenie Moc Wsparcia

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

I kwartał 2026:

powołanie Miejskiego Koordynatora ds. Migracji w Sosnowcu oraz Międzynarodowego Zespołu ds. Migracji w Sosnowcu

Od II kwartału 2026:

zakończenie prac i przyjęcie dokumentu (zgodnie z zawartym w umowie harmonogramem prac ustalonych na podstawie analizy czasu i zasobów niezbędnych do opracowania dokumentu)

ORGANIZACJA WYDARZEŃ INTEGRACYJNYCH

OPRACOWANIE I REALIZACJA ROCZNYCH KALENDARZY ORGANIZACJI WYDARZEŃ INTEGRACYJNYCH SKIEROWANYCH DO MIGRANTÓW I RODZINNYCH MIESZKAŃCÓW MIASTA.

Wydarzenia przygotowane w oparciu o doświadczenia z działań pilotażowych realizowanych w latach 2024/2025 stanowiące fundament do pełnej integracji i adaptacji cudzoziemców w Sosnowcu.

W programie działań znajdą się m.in.: koncerty, wystawy, imprezy sportowo-rekreacyjne, wycieczki, warsztaty artystyczne i tematyczne, spotkania i wydarzenia poświęcone poznawaniu innych kultur.

ZASOBY

Miejska infrastruktura techniczna oraz zasoby finansowe i kadrowe UM oraz jednostek kultury i sportu.

WSKAŹNIKI

Osiągnięcie zakładanej liczby uczestników (w zależności od wydarzenia)

Ankieta Satysfakcji Uczestnika (z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych) – zadowolenie uczestników z udziału w wydarzeniu, pozytywna opinia dot. funkcji integracyjnych działania

OCZEKIWANE REZULTATY

- ➔ Zwiększenie uczestnictwa populacji migrantów w lokalnych wydarzeniach.
- ➔ Większa integracja i akceptacja migrantów w Sosnowcu.

RYZYKA

Niska frekwencja w wydarzeniach.

Niska jakość organizowanych działań.

Brak środków finansowych.

PRZECIWDZIAŁANIE

- ➔ Organizacja wydarzeń dostosowanych do zainteresowań i aktualnych potrzeb mieszkańców.
- ➔ Różnorodność oferty.
- ➔ Intensywna promocja wydarzeń.

KOORDYNACJA

Miejski Koordynator ds. Migracji w Sosnowcu

KLUCZOWI PARTNERZY

Miejskie jednostki kultury i sportu

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

I kwartał 2026:

przygotowanie kalendarza wydarzeń na 2026

2026+:

przygotowanie i realizacja rocznych harmonogramów

PRZEPROWADZENIE KAMPANII SPOŁECZNEJ

DZIAŁANIA INFORMACYJNE/PODNOŚĄCE ŚWIADOMOŚĆ SKIEROWANE DO MIESZKAŃCÓW MAJĄCE NA CELU ZWALCZANIE DYSKRYMINACJI MIGRANTÓW I PROMOWANIE RÓWNOŚCI.

Publikowanie materiałów w mediach społecznościowych i tradycyjnych; stosowanie metod aktywizujących: dyskusji, warsztatów, gier edukacyjnych; opracowanie i kolportaż ulotek, plakatów; organizacja wystaw, prezentacja mieszkańcom sylwetek indywidualnych migrantów, ich historii i wkładu w rozwój miasta, które dostarczą mieszkańcom rzetelnej informacji na temat migracji w Sosnowcu i jej znaczenia dla funkcjonowania miasta.

OCZEKIWANE REZULTATY

- ➔ Zwiększenie świadomości mieszkańców, zmiana postaw i zachowań.
- ➔ Zmniejszenie uprzedzeń i stereotypów, konfliktów na tle narodowościowym.
- ➔ Utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa w mieście.

RYZYKA

Radykalizacja nastrojów antyimigranckich. Natężenie retoryki antyimigranckiej na poziomie władz krajowych i w mediach.

Przejawy negatywnych zachowań migrantów w Sosnowcu.

PRZECIWDZIAŁANIE

- ➔ Prowadzenie skoordynowanych działań demaskujących dezinformację i fake newsy.
- ➔ Przygotowanie interesujących, przyciągających pozytywną uwagę treści kampanii.
- ➔ Organizacja wydarzeń ułatwiających integrację.

ZASOBY

Personel UM, budżet Gminy i/lub dofinansowanie zewnętrzne (np. Fundusz FAMI)

WSKAŹNIKI

Zaakceptowany przez Radę Miejską w Sosnowcu dokument strategii

KOORDYNACJA

Miejski Koordynator ds. Migracji w Sosnowcu

KLUCZOWI PARTNERZY

Biuro Prezydenta Miasta Sosnowca

Media lokalne

Międzysektorowy Zespół ds. Migracji

Miejskie jednostki kultury i edukacji

Policja (Wydział Prewencji)

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

I kwartał 2026: przygotowanie działań

II–III kwartał: realizacja

IV kwartał: ewaluacja

WARSZTATY PODNOSZĄCE ŚWIADOMOŚĆ DLA MIESZKAŃCÓW

WDROŻENIE SZYTYCH NA MIARĘ PAKIETÓW EDUKACYJNYCH DLA MŁODZIEŻY I OSÓB DOROSŁYCH REALIZOWANYCH W LOKALNYCH SZKOŁACH PONADPODSTAWOWYCH I JEDNOSTKACH KULTURY.

Realizacja we wszystkich szkołach ponadpodstawowych oraz w Zagłębiowskiej Mediatece (osoby dorosłe) zajęć warsztatowych składających się z 3 modułów: prawa człowieka, dezinformacja a migracja, Sosnowiec – Miasto Wielu Kultur.

Scenariusze zajęć zostały przygotowane i przetestowane w październiku 2025 roku.

Szkolenia dla edukatorów przeprowadzono 07.11.2025 r.

OCZEKIWANE REZULTATY

Dostarczenie mieszkańcom rzetelnej wiedzy, opartej na faktach i dowodach.

Wprowadzenie tematu migracji i wielokulturowości do szkolnego curriculum i do codziennej działalności edukacyjnej miejskich jednostek.

RYZYKA

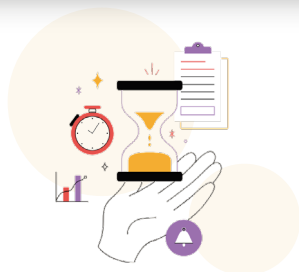
Niechęć lokalnych edukatorów do zaangażowania się w działania.

Brak zainteresowania osób dorosłych uczestnictwem w zajęciach.

PRZECIWDZIAŁANIE

➔ Zaangażowanie Wydziału Edukacji UM i Wydziału Kultury i Promocji Miasta do nadzoru nad prawidłową realizacją działania.

➔ Stały monitoring treści, aktualizacja i dostosowywanie materiałów i narzędzi do zmieniających się trendów w edukacji pozaformalnej.

ZASOBY

Miejskie jednostki kultury i edukacji (personel, infrastruktura).

WSKAŹNIKI

- ➔ Aktualizacja przygotowanych scenariuszy (z 3 moduły) – 1× w roku.
- ➔ Liczba przeszkolonych nauczycieli/edukatorów: min. 1 nauczyciel/edukator z każdej szkoły ponadpodstawowej/jednostki kultury prowadzącej działania edukacyjne.
- ➔ Liczba uczniów: wszyscy uczniowie szkół ponadpodstawowych w Sosnowcu.
- ➔ Liczba warsztatów i uczestników dla osób dorosłych: 1 pół roku dla 10 osób.

KOORDYNACJA

Miejski Koordynator ds. Migracji w Sosnowcu

KLUCZOWI PARTNERZY

Wydział Edukacji

Wydział Kultury i Promocji Miasta

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Listopad 2025 +

Rozdział 4. Ramy wdrażania.

Zintegrowany Plan Działań dla Sosnowca stanowi kompleksowy dokument planistyczny odpowiadający na aktualne wyzwania migracyjne oraz potrzebę integracji społecznej w mieście. Plan przewiduje działania w obszarach wsparcia migrantów, integracji społecznej, edukacji, kultury i promocji miasta, a także aktywizacji mieszkańców.

01

STRUKTURA ZARZĄDZANIA

Nadzór nad wdrażaniem Planu będzie sprawowany przez Międzysektorowy Zespół ds. Migracji w Sosnowcu (stworzony na bazie sosnowieckiej ULG) oraz Miejskiego Koordynatora ds. Migracji. W skład Zespołu wejdą przedstawiciele kluczowych dla problemu wydziałów miasta: Edukacji, Polityki Społecznej, Kultury i Promocji Miasta, Ewidencji Mieszkańców, Zdrowia, Rozwoju i Przedsiębiorczości oraz Miejskiego Zakładu Zasobów Lokalowych. Zespół i Koordynator zostaną powołani w 2026 roku (po zakończeniu realizacji projektu WELDI i rozwiązaniu ULG oraz Zespołu Projektowego) przez Prezydenta Miasta Sosnowca spośród pracowników UM Sosnowiec oraz jednostek samorządowych. Zadania związane z realizacją zadań opisanych w Planie zostaną przekazane wskazanym osobom w formie pisemnej (jako nowe zadania w zakresach obowiązków). Szczegółowy sposób organizacji Zespołu zostanie określony w późniejszym terminie, zgodnie z wewnętrznymi regulaminami organizacyjnymi jednostek, w których są zatrudnieni. Miejski Koordynator ds. Migracji nie będzie sprawował funkcji nadrzędnej wobec Zespołu; jego rola będzie odwzorowaniem zadań realizowanych wcześniej przez Koordynatora ULG i będzie przede wszystkim polegała na organizacji i moderowaniu cyklicznych spotkań, reprezentowaniu Zespołu podczas wydarzeń zewnętrznych i w kontaktach z innymi partnerami.

02

KONTYNUACJA WSPÓŁPRACY Z INTERESARIUSZAMI

Miejski Zespół ds. Migracji będzie monitorować i wspierać wdrażanie planu w ścisłej współpracy z mieszkańcami i innymi lokalnymi interesariuszami w tym organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz migrantów, instytucjami edukacyjnymi i publicznymi w celu utrzymania partycypacyjnego charakteru procesu i zapewnienia bieżącego reagowania na potrzeby społeczności.

Współpraca będzie prowadzona w oparciu o cykliczne tematyczne spotkania (poświęcone konkretnym aktualnym potrzebom i wyzwaniom), konsultacje i mechanizmy feedbacku od mieszkańców, takie jak ankiety, grupy fokusowe czy kanały online. Dzięki temu możliwe będzie natychmiastowe reagowanie na zgłaszane potrzeby oraz uwzględnianie opinii społeczności przy planowaniu kolejnych działań. Partnerzy będą wspólnie organizować warsztaty tematyczne, kursy językowe oraz wydarzenia kulturalne i integracyjne, co przyczyni się do wzmacniania spójności społecznej.

03

KOSZTY I STRATEGIA FINANSOWANIA

Realizacja Zintegrowanego Planu Działań będzie finansowana ze środków własnych Gminy Sosnowiec, funduszy regionalnych i krajowych, a także z projektów wspierających integrację migrantów. Część działań przewidzianych w Planie – takich jak organizacja warsztatów podnoszących świadomość społeczną, budowanie sieci współpracy między instytucjami oraz koordynacja spotkań interesariuszy – nie wymaga dodatkowych nakładów finansowych. Realizacja wydarzeń integracyjnych, kampanii informacyjnych oraz działań zwiększających dostępność informacji dla cudzoziemców będzie natomiast finansowana ze środków Gminy, w ramach zadań własnych realizowanych przez poszczególne wydziały, m.in. Wydział Kultury i Promocji Miasta, Wydział Polityki Społecznej czy Wydział Edukacji.

Największym wyzwaniem finansowym w perspektywie wdrażania Planu pozostaje uruchomienie i utrzymanie punktu kompleksowej obsługi cudzoziemców (One Stop Shop), którego koszt szacowany jest na minimum 500 000 złotych rocznie (wynajem pomieszczeń, rachunki bieżące, wynagrodzenie podstawowego personelu), oraz opracowanie i wdrożenie Strategii Migracyjnej dla Sosnowca, której koszt według szacunków z II kwartału 2025 roku wynosi około 200 000 PLN. Obecnie Gmina nie dysponuje wystarczającymi środkami na pełne sfinansowanie tych przedsięwzięć.

W związku z tym część zadań One Stop Shopu zostanie powierzona partnerom lokalnym, takim jak Fundacja ADRA, która pozyskała środki zewnętrzne na działania integracyjne prowadzone na terenie województwa śląskiego. Ponadto Gmina Sosnowiec planuje ubieganie się o środki zewnętrzne na realizację działań wynikających z Planu – we współpracy z Wydziałem Funduszy Zewnętrznych Urzędu Miejskiego, Wydziałem Polityki Społecznej oraz Referatem Współpracy Wydziału Kultury i Promocji Miasta. Jednostki te posiadają doświadczenie w pozyskiwaniu finansowania z programów krajowych, unijnych i regionalnych na realizację lokalnych projektów o zróżnicowanym charakterze.

Dzięki takiemu podejściu możliwe będzie stopniowe i zrównoważone wdrażanie Zintegrowanego Planu Działań, przy jednoczesnym efektywnym wykorzystaniu dostępnych zasobów i zwiększaniu potencjału finansowego miasta poprzez aktywne pozyskiwanie środków zewnętrznych.

POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.

Potencjalne źródła finansowania działań Zintegrowanego Planu Działań dla Sosnowca

Obszar działania	Szacunkowy koszt (PLN)/1 rok	Potencjalne źródła finansowania	Status finansowania
Utworzenie i funkcjonowanie One Stop Shop dla migrantów	Ok. 500 000	→ Fundusz Azylu, Migracji i Integracji (FAMI 2021–2027) → Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) → Środki własne Gminy → Partnerstwa NGO	Finansowanie częściowe – część zadań realizowana przez NGO
Opracowanie i wdrożenie Strategii Migracyjnej dla Sosnowca	Ok. 200 000	FERS 2021–2027 → RPO woj. śląskiego → Środki własne Gminy	Planowane – brak zabezpieczonych środków
Wydarzenia i działania integracyjne	50 000	→ Środki własne Gminy (zadania własne wydziałów) → Fundacja ADRA → Mecenat kultury i sponsorzy lokalni	Finansowanie zapewnione częściowo
Kursy językowe i działania edukacyjne	30 000	FERS 2021–2027 → RPO woj. śląskiego → Środki własne Gminy	Planowane – brak zabezpieczonych środków
Budowa i rozwój sieci współpracy lokalnej	-	Wkład rzeczowy jednostek miejskich i NGO	Finansowanie zapewnione częściowo
Kampanie informacyjne i dostęp do informacji dla migrantów	30 000 – 50 000	→ Środki własne Gminy → RPO → FAMI → Partnerstwa NGO	Finansowanie zapewnione częściowo

OCENA RYZYKA

Zidentyfikowane poniżej ryzyka mogą znacząco wpłynąć na tempo i skuteczność realizacji Planu, jednak większość z nich można skutecznie ograniczyć poprzez:

- kontynuację współpracy międzyinstytucjonalnej w ramach Miejskiego Zespołu ds. Migracji,
- budowanie zaufania społecznego i zaangażowania mieszkańców,
- wykorzystanie sieci partnerów i doświadczenia lokalnych organizacji,
- elastyczne podejście do finansowania i realizacji działań.

Opis ryzyka	Prawdopodobieństwo	Wpływ na realizację planu	Proponowane działania minimalizujące / zaradcze
Zmiana władz krajowych lub samorządowych, które mogą prezentować negatywne stanowisko wobec działań integracyjnych i migracyjnych.	Średnie	Możliwość blokowania finansowania i decyzji strategicznych.	→ Włączenie działań integracyjnych w lokalne strategie rozwoju społecznego i gospodarczego. → Utrzymywanie współpracy ponadpartyjnej. → Budowanie świadomości wśród decydentów o korzyściach społecznych i ekonomicznych płynących z migracji
Brak wystarczających środków na realizację kluczowych działań (np. One Stop Shop, strategia migracyjna).	Średnie	Brak możliwości realizacji zadania	→ Dywersyfikacja źródeł finansowania (fundusze UE, krajowe, NGO). → Realizacja części zadań przez partnerów lokalnych. → Etapowe wdrażanie zadania.
Odejście z pracy lub przeniesienie osób posiadających najwyższe kompetencje w zakresie pracy z migrantami.	Średnie	Niższa jakość realizowanych zadań.	→ System szkoleń wewnętrznych i sukcesji kompetencji. → Utrzymanie motywacji poprzez docenianie i możliwość rozwoju zawodowego.
Brak zainteresowania mieszkańców i migrantów udziałem w działaniach integracyjnych lub negatywne nastawienie wobec migrantów.	Średnie	Zahamowanie realizacji głównych celów planu (takich jak włączenie społeczne, integracja i zmniejszenie napięć społecznych)	→ Aktywna komunikacja i promocja działań integracyjnych. → Organizacja wydarzeń łączących różne grupy społeczne. → Wykorzystywanie liderów lokalnych do budowania zaufania
Nasilenie negatywnych postaw wobec migrantów w społeczeństwie lokalnym, wzrost mowy nienawiści i aktów dyskryminacji.	Średnie	Zahamowanie realizacji głównych celów planu (takich jak włączenie społeczne, integracja i zmniejszenie napięć społecznych)	→ Współpraca ze szkołami i mediami lokalnymi. → Reagowanie na incydenty poprzez dialog i mediację.
Trudności w utrzymaniu współpracy między wydziałami i interesariuszami po zakończeniu projektu URBACT.	Średnie	Utrata efektów i trwałości projektu. Brak możliwości wdrożenia wypracowanych rozwiązań. Powrót do silosowości administracyjnej.	→ Formalizacja współpracy (zespół ds. migracji). → Wyznaczenie koordynatora ds. integracji. → Regularne spotkania.

05

MONITORING WDRAŻANIA PLANU I OSIĄGANIA CELÓW. RAPORTOWANIE.

Monitoring będzie realizowany cyklicznie, w terminach określonych w poszczególnych działaniach oraz dodatkowo ustalanych przez Zespół ds. Migracji i jego Koordynatora po ich powołaniu w 2026 roku. Wyniki monitoringu będą stanowiły podstawę do aktualizacji planu działań, wprowadzania usprawnień oraz dostosowania celów i metod do zmieniających się potrzeb.

Szczegółowe narzędzia służące monitoringowi wdrażania planu i realizacji jego celów zostały opisane przy poszczególnych działaniach. Do głównych narzędzi i metod monitoringu należą:

- 01 Ankiety i kwestionariusze ewaluacyjne – regularne badania wśród uczestników działań, partnerów i interesariuszy (np. organizacji pozarządowych, instytucji edukacyjnych, migrantów).
- 02 Ankiety satysfakcji użytkowników – ocena jakości usług i działań oferowanych w ramach planu (np. punktów informacji, warsztatów, działań integracyjnych).
- 03 Ocena terminowości aktualizacji działań i materiałów – np. informatorów, scenariuszy zajęć, materiałów promocyjnych, baz danych.
- 04 Analiza liczby uczestników – weryfikacja liczby osób objętych wsparciem lub zaangażowanych w działania w odniesieniu do założonych wskaźników.
- 05 Ocena terminowości realizacji zadań – zgodność z harmonogramem wdrażania planu.
- 06 Raporty okresowe (miesięczne, kwartalne, roczne) – przygotowywane przez koordynatora i zespół, zawierające informacje o postępie realizacji, napotkanych trudnościach i rekomendacjach.
- 07 Spotkania monitoringowe / przeglądy postępu – cykliczne spotkania zespołu i partnerów projektu w celu omówienia realizacji działań i aktualizacji harmonogramu.
- 08 Wywiady pogłębione i grupy fokusowe – prowadzone z kluczowymi interesariuszami w celu zidentyfikowania potrzeb i oceny efektów działań.
- 09 Obserwacja uczestnicząca – bezpośredni udział członków zespołu w wybranych działaniach (np. warsztatach, spotkaniach integracyjnych) w celu oceny ich jakości i atmosfery.

Sosnowiec łączy

URZĄD MIEJSKI W SOSNOWCU

📍 Aleja Zwycięstwa 20, 41-200 Sosnowiec

☎ tel.: (32) 296 0 600 📠 faks: (32) 296 0 605

✉ um@um.sosnowiec.pl 🌐 www.sosnowiec.pl

URBACT

Co-funded by
the European Union
Interreg

BUILDING WELCOMING COMMUNITIES FOR MIGRANTS

